

Враћање дуга прецима

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије присуствовао је 27. јула 2022. године у Меморијалном комплексу Старо сајмиште почетку извођења радова на реконструкцији Централне куле тог нацистичког логора у којем је током Другог светског рата страдало око 10.000 Срба, више од 6.500 Јевреја и више стотина Рома.

-Сећање на жртве страдања уткано је у нашу историју, у бит нашег постојања и сећања, а наша је обавеза да свако стратиште достојанствено обележимо и да не заборавимо огромну цену која је толико пута плаћена за слободу наше земље. Велика је част бити председник Србије која је почела да се сећа и да памти. Враћајући дуг према прецима, ми опомињемо своје потомке на оно што никада не смеју дозволити да им се догоди. Извините што готово 80 година нисмо водили рачуна о нашој прошлости, али ни о нашој будућности, поручио је председник Републике Србије г. Александар Вучић и нагласио:

-Логор Старо сајмиште је затворен крајем јула 1944. године. Од краја Другог светског рата, од тренутку када је НДХ де факто престала да постоји на овим просторима, све до данас истина о овом логору је била сахрањена. Данас на 78. годишњицу укидања логора ми га коначно, неко би рекао фигуративно, а ја бих рекао и стварно – ослобађамо. Почињемо да обнављамо сећање на

логор тако што почињемо да реконструишемо Централну кулу. Обнова Централне куле је симбол решености и да обновима сопствено колективно сећање. На овом месту људи су зверски пребијани, вешани и стрељани, умлирали су од глади и болести и у душегупкама одвођени у смрт, а многи су одавде депортовани у друге логоре смрти на принудни рад од којег је већина и страдала. Велика је част бити председник Србије која је почела да се сећа и да памти. Данас на 78. година од укидања логора, ми га ослобађамо. Починиоци зла на овом месту имају разлога да крију истину. На овом месту су људи убијани, вођени у логоре за рад, као и логоре смрти. Тим жртвама је посвећено Старо сајмиште. Живео живот, живела слобода!

Скупу на простору где су некада били нацистички логори Јеврејски логор Земун и Прихватни логор Земун присуствовали су и реис-ул-улема Исламске заједнице Сеад Насуфовић, надбискуп београдски Станислав Хочевар, председник Савеза јеврејских општина Србије Александар Албахари, шеф Делегације ЕУ у Србији Емануел Жиофре, амбасадор Русије у Србији Александар Боцан-Харченко, представници дипломатског кора, министри Бранко Ружић, Никола Селаковић и Дарија Кисић Тепавчевић, градоначелник Београда Александар Шапић, в. д. директора Меморијалног центра Старо сајмиште Кринка Видаковић Петров, потомци логораша, чланови ослободилачких удружења и грађани.

Меморијални центар Старо сајмиште заједнички је пројекат Министарства за културу и информисање и Града Београда, уз свестрану подршку Српске Православне Цркве⁰, а основан је као установа посвећена култури сећања на жртве и историјске догађаје који су се десили на простору Старог сајмишта. У закону, који је омогућио оснивање Меморијалног центра донет је у фебруару 2020. године, наводи се да ће Центар прикупљати, сређивати, чувати, одржавати, истраживати, излагати и презентовати архивске, музејске и филмске предмете и документа. Законом су предвиђене две музејске целине, од којих ће једна бити посвећена првој фази логора – Јеврејском логору Земун, а друга Прихватном логору Земун, у којем су већину логораша чинили Срби. Једна целина, према плану, биће у Спасићевом, а друга у Италијанском павиљону. Радови на Меморијалном центру започињу са Централном кулом, а у њој ће, како је планирано, бити канцеларије Меморијалног центра, простор за изложбе и за едукационе намене. Меморијални центар имаће и свој сајт на којем ће бити доступне информације о логору. Оно што је веома значајно јесте да закон предвиђа да у састав Меморијалног центра уђе и Јеврејски пролазни логор Београд – Топовске шупе, који се налазио у близини данашње Аутокоманде, односно удаљен неколико километара од Старог сајмишта.

Јеврејски логор Земун налазио се неколико километара од центра Земуна, на територији која је у Другом светском рату ушла у састав Независне Државе Хрватске, која је на захтев Немаца ту територију уступила ради успостављање логора. У почетку је логор био само за српске Јевреје и то првенствено жене, децу и старце, а свакодневно, од 8. децембра 1941. до почетка маја 1942. године, јеврејска деца, жене и старци убијани су на путу од логора до припремљених масовних рака у селу Јајинци. За само пет месеци у логору је страдало више од 6.000 Јевреја, а у мају 1942. године, када је довршено уништавање Јевреја и Србија проглашена очишћеном од Јевреја, у логор су довођени комунисти, партизани, четници, као и цивили и то све до јула 1944. године. Кроз Прихватни логор Земун прошло је око 32.000 људи, а убијено око 11.000.

У савезничком бомбардовању 1944. године оштећени су и порушени многи логорски павиљони, након чега је логор расформиран. И од тада је препуштен крајњем немару и зубу времена. Кула је једно време служила и као телевизијски студио одакле је емитован програм Радио-телевизије Београд, затим као уметничка галерија, остава и на крају као популарни београдски кафић. Већина Немаца одговорних за рад логора ухапшена је и изведена пред суд, од којих је неколико изручено Југославији и погубљено,

док су командант логора Херберт Андорфер и његов заменик Едгар Енге
након много година скривања.
Аустрији изречене кратке казне,
у због позних година и лошег

